

BOEKBESPREKINGEN

Prof. Dr. JOSEF ESCHLER. *Die funktionelle Orthopädie des Kauystems*. Carl Hanser Verlag, München 223 pag. D.M. 16.

Deze uitgave kan men als een afspiegeling zien van de richting, welke de Europese orthodontie is ingeslagen.

Het „Noorse” systeem van *Andresen* heeft zijn weg gevonden o.a. naar Oostenrijk, Duitsland, Zwitserland en Engeland.

De voorlopers van *Andresen*, *Robin* en *Watry* hebben met het monobloc resultaten geboekt, zonder een bevredigende wetenschappelijke verklaring te hebben gegeven.

Het is *Häupl*, die door zijn histologische onderzoeken en verdere uitbreiding van de toepassing, de grondslag heeft gelegd, waarop anderen *Andresen's* systeem hebben uitgebouwd.

In Nederland wordt rusteloos gezocht naar verbeteringen van de uitneembare plaatapparatuur, terwijl bovendien enkele specialisten met vaste apparatuur goede resultaten hebben.

In zijn boek stelt schrijver het begrip *kauwstelsel* tegenover dat van *kauworgaan*. Niet alleen de spieren, maar ook de secretieorganen als de speekselklieren, verder de weke delen, lippen, wangen en tong behoren met de zenuwen en bloedvaten tot de organen en weefselsystemen, welke het gebruik van de samenvatting „*kauwstelsel*” rechtvaardigen.

De fysisch-mechanische wetten hebben lange tijd de grondslag gevormd van de tandbewegingen in de orthodontie.

De schrijver meent, dat de methode *Andresen-Häupl* inderdaad een revolutie in het orthodontisch denken betekent, omdat boven de zuiver fysische interpretatie van de tandbeweging, de fysiologische en functionele te verkiezen is. Schitterende resultaten o.a. van *Petrik* hebben tot een sterke verbreiding van de behandelingsmethode geleid. *Eschler* verlaat evenwel de zuiver functionele methode, wanneer hij aangeeft, dat een systematisch gebruik van mechanisch-actieve veertjes en schroeven het A-H apparaat tot een *actief* functioneel apparaat maken, waardoor volgens hem het indicatiegebied ver groot wordt.

Schr. wijst op de tegenspraak in het gebruik van het woord activator of zelfs passieve activator.

Het principe van de functionele therapie zoals dat oorspronkelijk door *Andresen* werd bedoeld, berust op de overbrenging van krachten, welke door de spieren worden veroorzaakt. Van een activator zou men immers actieve krachten verwachten.

In het eerste hoofdstuk bespreekt *Eschler* de algemene grondslag van de functionele orthopaedie, de aard der functie, de functionele prikkeling en aanpassing. Verder in het kort de speciele gewrichts- en spierfysiologie, de opbouw van het parodontium en de functionele belasting op de elementen. In het tweede hoofdstuk vindt men de verschillende functionele methodes en hun werkingen, de gymnastische methode van *Rogers* (steeds abusievelijk vermeld als *Roger*).

Interessant is verder het experimentele onderzoek van de versterking der spierfunctie en de overdracht van de krachten op de elementen.

De volgende 100 bladzijden zijn hoofdzakelijk gewijd aan de vervaardiging van de apparatuur, waarbij de modificaties van de door *Eschler* aangebrachte labiale draden uitvoerig worden besproken.

Een uiteraard sterk op Duitse auteurs geïnspireerde literatuurlijst sluit het boek af. De systematische indeling van de stof maakt het werk gemakkelijk te begrijpen; de stijl is helder en de illustraties zijn over het algemeen goed te noemen.

Hoewel het werk misschien in de eerste plaats is bedoeld voor specialisten, zou ik het iedere tandarts, die belangstelling voor de orthodontie heeft, ter lezing willen aanbevelen.

B i j l s t r a - Groningen

H. HEUSER. *Zahnärztliche Röntgendiagnostik*. Johann Ambrosius Barth Verlag, Leipzig 1952 160 pag. 488 afb. D.M. 12.40.

Het te bespreken werk is verschenen als deel 8 in de serie „Zahnärztliche Fortbildung“ welke wordt geredigeerd door Prof. E. R e i c h e n b a c h.

Volgens het voorwoord van de auteur is het niet de bedoeling geweest, zulks in overeenstemming met de opzet van deze serie werkjes, een alomvattend beeld der tandheelkundige röntgenografie te geven doch meer een behandeling van de stof in de zin van een „Fortbildungskurs“ of zo men liever wil een „postgraduate course“ (Wie helpt ons aan een goede Nederlandse vertaling?).

Als geheel kan men zeggen dat de schrijver in deze opzet goed is geslaagd, niet het minst dank zij zijn voortreffelijke fotomateriaal zodat men inderdaad ook, zoals hij zegt, de tekst los kan maken zo men wenst, van de afbeeldingen en hun onderschriften waardoor het vaak zo hinderlijk terug zoeken te vermijden is.

Geheel in overeenstemming met de bedoeling van het werk heeft schrijver nagelaten een uitgebreide uiteenzetting te geven van de opnametechniek, de constructie der röntgenapparaten en de donkerekamertechniek.

Op systematische wijze beschrijft hij het normale en afwijkende röntgenbeeld van alle delen en weefsels der mondholte, die van belang zijn voor de practicus op zeer duidelijke wijze en toont ze aan de hand van talloze röntgenbeelden. Dit met inbegrip van extraorale foto's van het kaakgewricht, tumoren enz. hetgeen wellicht enigszins in tegenspraak is met het voorwoord, waar gezegd is dat schrijver zich vooral wil richten tot de practicus in de dagelijkse praktijk, deze werden klaarblijkelijk opgenomen om ook de „Fortbildung“ recht te doen wedervaren.

Het gehele werk is zeer instructief en in de dubbele betekenis van het woord, nl. in tekst en fotomateriaal, duidelijk en kan zeer zeker in de aandacht van alle belangstellenden aanbevolen worden.

F. W. Spies

ROLLO WALTER BROWN. *Dr. Howe and the Forsyth Infirmary*. Uitg. Harvard University Press, Cambridge 1952.

Na een inleiding die een levendig beeld geeft van de karakters der vier gebroeders Forsyth beschrijft de auteur hoe bij hen het denkbeeld geboren werd tot oprichting van het thans wereldberoemde instituut in een tijd toen in uitgestrekte gebieden van de U.S.A. nog geen enkele tandarts was gevestigd.

Het contact met Dr. Ervin A. Johnson, de eigenlijke vader der „Infirmary“, was oorzaak van het legaat dat James Bennett Forsyth aan Dr. Johnson en Dr. Branigan naliet „to begin with“. En met deze 2 miljoen dollars werd in 1910 een „board of trustees“ in het leven geroepen die de oprichting van de Forsyth Dental Infirmary for Children te Boston tot een feit maakte.

De twee nog in leven zijnde Forsyth broeders Thomas en John wisten beslag te leggen op een stuk grond niet ver van Huntington Avenue in Boston.

Het ontwerp van het gebouw werd opgedragen aan de architect E. T. P. G r a h a m.

Dat bij het doorzetten dezer voor die tijd wel zeer uitzonderlijke plannen bezwaren van allerlei aard en zelfs stevige oppositie waren te overwinnen spreekt vanzelf. Maar in 1914 was het gebouw voltooid en werd het feestelijk ingewijd.

De schr. begeeft zich in een beschouwing hoe merkwaardig de invloed was die deze gedistingeerde volkomen ongekende instelling uitoefende op de volks-massa en niet alleen door haar meer „dental minded” te maken. Voor deze patiëntjes, die reeds dadelijk in getalen van 550 per week de kliniek kwamen bezoeken en die veelal gerecruteerd werden uit de sloppen-buurtten was het een bijzondere attractie. Zij leerden er het systematisch onderhoud van het gebit, maar zij leerden er tevens, onder de beproefde leiding der dental nurses, zich te gedragen en naar schr. meent ging er een niet te miskennen beschavende invloed van uit.

In 1914 werd P e r c y H o w e aan de Infirmary verbonden en met hem begint de periode van de onderzoekingsarbeid. Hij verliet op 50-jarige leeftijd een zeer bloeiende praktijk om zich aan deze sociale taak te wijden. En de vrijgeveige T h o m a s F o r s y t h maakte de samenstelling van een behoorlijk Research team ook nu weer mogelijk.

Nu volgt een waarlijk bewonderenswaardige activiteit van H o w e, vooral na zijn contact met de Harvard University, waaraan hij als professor werd verbonden en door zijn nauwe samenwerking met de histoloog W o l b a c h. Onderzoekingen op het gebied van de caries, de malocclusies, mondinfecties en de invloed van algemene ziekten op de mondweefsels, de vitamines, hardinfecties, welke laatste jarenlang de tandheelkundige en medische wereld in beroering brachten, vormden het terrein waaraan H o w e zijn bijzondere aandacht schonk.

Zijn dynamische persoonlijkheid, zijn levendige verbeeldingskracht en zijn innemende manieren stempelen H o w e tot een der grootste collega's van zijn tijd. Hij plaatste de tandheelkunde op een biologische basis en maakte haar zó tot een deel der moderne medische wetenschappen. Talloze buitenlanders hebben onder zijn directie als „interns” aan het Institute gewerkt en doen dat heden ten dage nog.

Voor wie inzage wil nemen van een merkwaardig stukje typisch Amerikaanse tandheelkundige geschiedenis, met vermelding van de talloze bekende werkers die met H o w e nauw waren gelieerd, kan de lezing van dit werkje, dat van grote piëteit en waardering getuigt, warm worden aanbevolen.

Mt.

WALTER C. MCBRIDE D.D.S., *Juvenile Dentistry*. F.A.C.S. met speciale hoofdstukken van J a m e s N u c k o l l s, D o r o t h e a R a d u s c h, C. T a y l o r H a l l en H a r o l d V. D w y e r s. Uitg. Henri Kimpton, London W.-C. 1. Vijfde uitgave met 302 illustraties. f 31.— 364 pag.

De schrijver zegt in zijn voorbericht bij de eerste druk, dat in de tandheelkunde vier factoren: (1) het gedrag van het kind, (2) het uitvallen van vullingen, (3) devitalisaties en abscessen volgende op conserverende behandeling, (4) onvoldoende remuneratie, het behandelen van kinderen weinig attractief hebben gemaakt. Hij wil trachten hierin verandering te brengen, door zijn ervaringen in een tienjarige kinderpraktijk te boek te stellen.

Het boek is zeer overzichtelijk ingedeeld in 15 hoofdstukken. Vermakelijk is, dat schrijver zijn eerste hoofdstuk aangaande het omgaan met kinderen in de tandheelkundige praktijk aanvangt met de eis te stellen, dat men over „horse sense” beschikken moet en ook het bekende grapje, dat naar ik meen eens in de Readers Digest heeft gestaan over het kind in de speelgoedafdeling van een warenhuis en het optreden aldaar van de kinderpsycholoog ten beste geeft.

Dit hoofdstuk is zeer de moeite waard, alhoewel velen het met schrijvers opvattingen wel niet geheel eens zullen zijn.

Het gedeelte over de remuneratie daarentegen zal veler harten verwarmen.

Alhoewel aan groei en ontwikkeling van het gebit, anomalieën, de conserverende behandeling en anaesthesie, met een zeer interessant overzicht van 123.210 chlooraethyl narcoses in the Forsyth Dental Infirmary Boston, veel aandacht is gegeven, zal het niet verwonderen over orthodontie, dit misschien meest omvattende deel van de tandheelkundige wetenschap weinig aan te treffen. Schrijver beperkt zich zeer wijselijk tot de preventieve orthodontische maatregelen en geeft ook hier verschillende bruikbare aanwijzingen.

Aan röntgencontrole is, allerminst verwonderlijk voor een Amerikaans boek, veel aandacht gegeven.

Bij de opsomming van vulmaterialen deed het mij genoeg, het koperamalgaam de eer te zien gegeven, die dit thans in ons land verguisde materiaal, toekomt.

De hoofdstukken over conserverende behandeling van het melkgebit en van de pas doorgebroken blijvende molaren zijn voor jonge, maar ook voor langer in de praktijk zijnde tandartsen, de moeite van het bestuderen waard.

Een hoofdstuk over kinderziekten en vitaminen, voor de tandarts van belang, besluit dit waardevolle boek.

Eibrink Jansen

Dr. L. E. DEN DOOREN DE JONG. *Microben als vrienden en vijanden van den mens.*
Deel II. Uitg. H. Nelissen, Bilthoven. Prijs f 18,50.

In het eerste deel behandelde schrijver de grondslagen van de microbiologie en vervolgens uitvoerig de medische bacteriologie, dat wil dus zeggen de pathogene microorganismen. In dit tweede deel komt ter sprake de bestrijding der microben en de tegenpool hiervan de microben als vrienden van de mens.

De bestrijding der microben vindt in dit boek een uitvoerige behandeling. Bij de sterilisatie en desinfectie vinden de verschillende physische en chemische methoden een bespreking, waarbij ook op de theoretische achtergrond uitvoerig wordt ingegaan. De mogelijkheden, beperkingen en eisen worden bij elk der methoden gegeven.

In aansluiting hierop wordt de bestrijding van de bacteriën in het levende organisme behandeld. Het eerste hoofdstuk wordt gewijd aan de chemotherapeutica in engere zin: in het bijzonder de sulfonamiden. (Enige andere tot de chemotherapeutica te rekenen stoffen werden reeds in de vorige hoofdstukken behandeld). Het erop aansluitende hoofdstuk bespreekt de tot de antibiotica te rekenen chemotherapeutica. In beide hoofdstukken wordt uitvoerig op het werkingsmechanisme van deze stoffen en hun klinische toepassingsmogelijkheden ingegaan. Deze afdeling wordt besloten met de bestrijding van de microorganismen in verband met het houdbaar maken van voedsel.

De tweede afdeling van dit boek is geheel gewijd aan de vele voor de mens direct of indirect zeer nuttige eigenschappen van de microorganismen. Achtereenvolgens vindt bespreking de industriële microbiologie, d.w.z. de z.g. ver-

gistingindustriëën en de bereiding van bepaalde stoffen door middel van micro-organismen, de landbouwmicrobiologie, waarbij ook de microbiële plantenziekten behandeling vinden, de melk- en zuivelmicrobiologie en tenslotte de water- en waterafvalmicrobiologie. Het zal duidelijk zijn dat ook in dit deel waar een menigte onderwerpen aan de orde gesteld wordt, geen enkel enigszins belangrijk vraagstuk is overgeslagen (uitgezonderd de tandcaries!).

De gehele eerste afdeling van dit boek verdient de bijzondere belangstelling van de tandarts. Op overzichtelijke wijze wordt hier het gehele probleem van de sterilisatie en desinfectie blootgelegd. Men zou vooral dit eerste hoofdstuk in handen van elke tandarts wenselijk vinden, het geeft de theoretische achtergrond van dit voor hen zo belangrijke, echter tevens dikwijls zo moeilijke vraagstuk. Ook de hoofdstukken over de chemotherapeutica zullen zijn belangstelling verdienen indien hij zich betreffende het werkingsmechanisme en toepassing van deze stoffen in het algemeen en op zijn eigen terrein in het bijzonder wenst te oriënteren.

In de tweede afdeling worden op boeiende wijze de procédés beschreven waarbij de mens bewust of onbewust van de eigenschappen van de micro-organismen gebruik maakt. Een interessant onderwerp waarvan slechts weinigen precies op de hoogte zullen zijn, terwijl het veelal werkingen betreffen waarvan wij dagelijks in ons voedsel en ons water of andere drank profiteren. Het is goed ook van dit aspect van de micro-organismen op de hoogte te zijn, daar dit ons eerst recht met de menigvuldige eigenschappen van deze organismen op de hoogte stelt.

Een enerzijds leerzaam en nuttig, anderzijds interessant boek voor de tandarts.

O. Backer Dirks